

Üniversite: Bir Dekan Anlatıyor (Kitap Tanıtımı)
The University: An Owner's Manual (Book Review)

Henry ROSOVSKY, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Çeviri: Süreyya ERSOY, 2017.

Tanıtımı yapan: Prof. Dr. İsa SAĞBAŞ
Afyon Kocatepe Üniversitesi, isagbas@hotmail.com

DOI: <https://doi.org/10.25272/j.2147-7035.2017.5.4.19>

MAKALE BİLGİSİ

ÖZET

Kitap Tanıtımı Geçmişi:
Geliş 01 Ekim 2017
Kabul 10 Ekim 2017

Anahtar Kelimeler:

Kitap tanıtımı, Henry Rosovsky, Üniversite

© 2017 PESA Tüm hakları saklıdır

1973-1984 Yıllarında Harvard Üniversitesinde dekanlık Henry Rosovsky, yazdığı otobiyografide yöneticilik tecrübelerini paylaşmaktadır. Kitapta Harvard Üniversitesinin yanı sıra Amerikan yükseköğrenim sistemi ve diğer bilinen Amerikan üniversiteleri hakkında gözlemlere yer verilmiştir. Rozovsky'nin kitabı görev yaptığı fakültenin 11 yıllık genişletilmiş informel faaliyet raporu sayılabilir. Resmi raporlardan farkı akademik biriminin zayıf yönlerinin yazar tarafından cesur bir şekilde belirtmesidir.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

History of Book Review:
Received 01 October 2017
Accepted 10 October 2017

Keywords:

Book review, Henry Rosovsky, University

© 2017 PESA All rights reserved

Henry Rosovsky, dean of Harvard University between the years of 1973-1984, shares his managerial experience in the autobiography he wrote. The book includes observations about Harvard University as well as American higher education system and other recognized American universities. The book may be accepted as 'an informal report of the faculty for 11 years'. The main difference from official reports is that the author sometimes states the weaknesses of the academic unit.

Kitap Tanıtımı: Üniversite: Bir Dekan Anlatıyor

1973-1984 Döneminde 11 yıl Harvard Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi dekanlığı yapan Profesör Henry Rosovsky, merkezinde üniversite yöneticiliği kısmı olmak üzere hayatının bir dönemini 316 sayfalık bir otobiyografide anlatmaktadır. Kitap dört bölümden oluşmaktadır: giriş, öğrenciler, profesörler ve yönetim. Yazar bu dört bölümde okuyucuyu Amerikan yükseköğrenim sisteminin içine almakta ve adeta sanal bir tur attırmaktadır. Her bölümde yükseköğretim sisteminin bir ayağını anlatırken, yazar konuları gündelik hayatta yaşadığı olaylarla destekleyerek gözlemlerini ve önerilerini de aktarmaktadır.

İktisat hocası olan Rosovsky, kitabında görev yaptığı Harvard Üniversitesinin yanı sıra Amerikan yükseköğrenim sistemi ve diğer bilinen Amerikan üniversiteleri hakkında gözlemlerini de okuyucularla paylaşmaktadır. Yazarın Amerikan yükseköğrenim sisteminin avantaj ve dezavantajlarını Avrupa, Japonya modelleri ile karşılaştırarak ortaya koyması, okuyucuya geniş bir perspektif sunmaktadır. Yazarın üslubundaki samimiyet okuyucunun yazara güvenini artırmaktadır. Örneğin “dünyanın en iyi üniversitelerinin üçte ikisi ila dörtte üçünün Birleşik Devletler’de bulunduğunu rahatça söyleyebilirim. (Aynı zamanda dünyanın en kötü üniversitelerinin büyük bir bölümünü de barındırıyor olmamız şu an konumuzun dışında)”(s.21). Ülkemizde de son yıllarda başlayan üniversite sıralamaları yükseköğrenimin kalite göstergesi olarak kullanılabilir. Dünya üniversite sıralamalarında hep önlere olan bir üniversitede yıllarca dekanlık yapan yazarın Asyalı bilim adamları tarafından yapılan dünyanın en iyi ilk 10 üniversitesi sıralamasında Harvard’ın birinci olması ile ilgili değerlendirmesi oldukça manidardır. “Harvard’ın liste başında olması beni doğal olarak memnun etse de sıralamaya o kadar önem vermiyorum. Bunlar sadece kaba ölçüler, yaklaşık değerlendirmelerdir” (s.22).

Ülkemizde de sık sık tartışılan yükseköğrenim yöneticilerinin seçilmesi konusu ile ilgili yazarın düşüncesi provokatiftir. ‘ABD’de bölüm başkanları, dekanlar, rektör yardımcılarını atamayla göreve başlarlar ve işlerine son verilir’. “Öğretim üyelerince yapılan seçimler genellikle zayıf liderlerin iş başına gelmesine yol açar. Akli başındaki hangi profesör kendi dalında bütçe kesintileri yapılmasını öneren bir dekan adayına oy verir?” (s.25).

Yazar Amerikan yükseköğrenim sisteminin diğer ülke sistemlerine göre farklılıklarını örneklendirirken Harvard çekirdek programından bahsetmektedir. Harvard’da lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin mezun olabilmek için üç koşulu yerine getirmelidir: etkili yazma, yabancı dil, nicel analiz teknikleri (s.114). Yükseköğrenimle ilgili yıllık faaliyet raporları gibi birçok rapor yayınlanmaktadır. Bu raporların temel amacı akademik faaliyetlerin kamuoyu ile paylaşılmasıdır. Faaliyet raporlarında öğretim üyesi başına düşen yayın ve atıf sayısı gibi veriler ve bu veriler kullanılarak hazırlanmış grafiklere yer verilir. Eğer bir üniversite sıralamalarda üst yerlerde ise raporlarda bu sıralamalara ilişkin veriler de paylaşılır. Rosovsky’nin kitabı da görev yaptığı fakültenin 11 yıllık genişletilmiş faaliyet raporu sayılabilir. Resmi raporlardan farkı kendi akademik biriminin zayıf yönlerini de cesur bir şekilde belirtmesidir. Hiçbir zaman resmi raporlara girmeyecek -girmesi hayal bile edilemeyecek- akademik dünyaya ait bilgilere bu kitapta yer verilmiştir. Örneğin yazar çok sayıda uluslararası kongrelere katılan öğretim üyelerine alaycı bir şekilde ‘Pan Amerikan Hava Yolları Biyoloji Profesörü’ gibi isimlerin takıldığını belirtmektedir (s.171). Yazar bir Harvard profesörünün Filene’nin [çok katlı süpermarket markası] bodrum katında yarı zamanlı satış elemanı olarak çalıştığını belirtmektedir (s.173). Kitapta çok sayıda bunlara benzer örnek bulunmaktadır. Resmi akademik raporlarda bu tür bilgilere yer verilmez.

Kitapta ‘dekanın bir günü’ başlığı altında yazar sabah 06:30’dan itibaren tipik bir gününü saat saat okuyucu ile paylaşmıştır. Yazar 9:00-11:00 arasında ziyarete gelen bir profesör için şunları yazar: ‘Dostum fırsatı değerlendirerek hiç bitmeyen birkaç sorundan bahsediyor: yetersiz ofis alanı, sekreter sayısının azlığı, kendi bilim dalına yeterli ilginin gösterilmemesi.’ Kitaptan bu tür sorunların kişisel değil evrensel! olduğunu öğreniyoruz. Saat 14:00, Dekan başka bir üniversiteden iyi bir bilim insanını kendi fakültesine kazandırmak için yaptıklarını anlatıyor. “yüksek bir ücret öneriyorum.... cömert bir kira yardımı ekliyorum...nasıl isterse öyle kullanabileceği bir fon öneriyorum..”(s.43). Dekanın bu anısı bir futbol takımı sahibinin iyi bir futbolcu transfer için yaptığı fedakarlıkları çağrıştırıyor.

Üniversite yöneticilerinin anılarını sonraki nesillerle paylaşması tecrübe paylaşımı açısından önemlidir. Profesör Rosovsky'nin kitabı böyle bir işleve sahiptir. Ülkemizde benzer kitapların sayısı oldukça azdır. Boğaziçi Üniversitesinde sekiz yıl rektörlük yapan Profesör Üstün Ergüder'in 'Yükseköğretimin Fırtınalı Sularında' kitabı üniversitelerde yöneticilik yapanlar ve yönetici adayları için adeta bir el kitabı gibi yazılmıştır. Profesör Rosovsky 1984 yılında kendi isteği ile dekanlık görevini bırakmıştır. Değerlendirilmesi yapılan kitabın orijinalinin ilk baskısı 1990 yılında yayınlanmıştır. Kitapta yaklaşık 40 yıl önceki Amerikan yükseköğrenim sistemi anlatılmıştır. Bu sistemin günümüzde bazı kısımlarının kısmen veya tamamen değiştirilmiş olacağını düşünerek, kitaptaki sisteme ait bilgilerin ihtiyatlı değerlendirilmesi gerekmektedir. Her ülkenin kendine özgü eğitim sisteminin olması doğal karşılanabilir. Ancak eğitimde başka yerlerdeki iyi uygulamalara duyarsız kalmak, dikkate almamak rasyonel değildir.